

ממצות ומצוי ממצות ומצוי

בית מדרשו של המגיד

סיכום ותמצות דברי תורתו של המגיד

השפעת הכוח האלוקי אל השכלים ואל המידות

במאמר זה (כתבי קודש טו:) מבאר רבינו המגיד את החילוק וההפרש בין ישראל לאומות העולם, שהוא ההבדל בין האמונה שלמעלה מהשכל לאמונה המוגבלת בשכל ושאינה אמונה כלל.

דנה אומות העולם, יש בהם גם כן חסידים שיודעים את מציאות ה' בעולם, אבל מציאות זאת מוגבלת לדיעתם החומרית המוגבלת, דהיינו שמאמינים שהקב"ה ברא את העולם הנראה לעינינו, אבל אין יכולים להבין ולהשיג שיש כח אלוקי שלמעלה מהשגה, כי אין להם חלק אלוק ממעל, וממילא אין להם חלק באלוקי ישראל, רק יש להם חלק במה שנתן להם הקב"ה לחלקם ולגורלם שהוא העולם הזה, ובזה מוגבלת השגתם וידיעתם.

אמנם השגת ישראל היא בכל העולמות, כי נשמתו של איש ישראל חצובה מהשורש של כל העולמות, ובכל המשכה שישראל ממשכים הם מביאים שפע מהשורש של כל העולמות. ולכן יש להם כח להתקשר לאור אין סוף שלמעלה מהעולמות, וזהו עיקר ענין האמונה, להאמין במה שלמעלה מהשגתנו, וזהו בחינת התקשרות אל הקב"ה בעצמו.

וידוע שכל העולמות נבראו באותיות, אמנם התקשרות זאת שאנו מתקשרים לאין סוף ב"ה, היא בבחינת דהיינו הלובר שממנו יצאו כל האותיות, בלי שום מסכים. ודביקות זאת היא באמצעות הממוצע בין ה'לובר' שלמעלה מהשגה לשאר האותיות, והיא ידיעת אלופו של עולם, כלומר הידיעה שיש כח שורשי לכל העולמות, שממנו יצאו כל הספירות והאותיות, והוא הכוח שממנו נהוו כל החכמות והשכלים, והוא הנקרא 'אלף', וכח זה שהוא תחילת השגתנו, היינו שיש לנו השגה על כל פנים שממנו יצאו כל הכוחות, הוא מקבל מכוח עליון יותר, שהוא כח שאין לנו בו שום השגה כלל, והוא ה'לובר' המאיר בתוך ה'אלף' שהוא ידיעת אלופו של עולם.

וידיעה זאת, היא הידיעה אשר על שמה נקראים ישראל 'אדם', כלומר שנצטרף הא' אל ה'דם' שהוא השכל שמושג ומתפשט בפועל בתוך הנפש לחיותה וכמבואר במאמר זה.

מגיד מראשית

תורתו של המגיד זיע"א לפרשת השטעי

קרח הוא טהור הוא'. דהנה בבורא עצמו אין השגה כמו שנתבאר לעיל, וצמצם את עצמו צמצם את מחשבתו כביכול, כדי להשפיע שכלים אל הנבראים שיוכלו לבוא לידי השגה, אף שאלו השכליות הבאים לידי השגה אף על פי שאין בהם השגת אמיתות אלקותו שלא יתכן להשיג בדרך השכל כלל, מכל מקום אותם השכלים עדין מחברים ועומדים כמו דרך נקבים לדברים שאין להם השגה שאותם השכלים אין בהם פירוד בינם לבין שרשם, אלא הם כהארה המאירה דרך וילון שיש בו נקבים, שאף על פי שהארה יורדת בצמצום יותר - היא עצם אחד עם שורש האור שמתחת לוילון, וזה נקרא (יחזקאל א יד) 'החיות רצוא ושוב כמראה הבזק'.

ופרעה כפר ואמר (שמות ה ב) 'מי ד', וסבר שיהבורא ברוך הוא אינו משיג בפתחוננים כלל כלומר שאין השכל שמשפיע לתחתונים מקבל מהשגתו שהיא בבחינת מחשבת עליון, רק שהדבר הבא לידי השגה אינו מחבר כלל להיות הקדימיות שיצאו מאת הבורא יתברך שמו.

והתחברות הבזק זה נקרא כמו שערות כמו השערות שיוצאות מחיות המוחין שהם צינורות דקים שבהם נתגשם ונתעבה החיות שיוצא מהמוח ונדחה לחוץ, אבל הוא מחובר בצינורות דקים אל החיות שבמות, שנאחז באלו הקדומיות שאין להם השגה על ידי השערות שהם לשון 'שיער בנפשו' (משלי כג ז) יש לנו אחיזה כל שהיא בספירות המקוריות שאנו משערים את השורש מהענפים שהם הספירות הנמשכות מהם. ולפעמים נתעלה השערות אל שרשם שהם ההשגות אלו הקדמוניות שמהם יצאו השכלים שבאו לידי השגה, וזה שפא לידי השגה השכל שבא לידי השגת הנבראים הוא כאלו בא לידי זמן הוא כאלו ירד השכל האלוקי לתוך ההשגה השכלית שבתוך העולם וגדרי הזמן שהוא הגבלת השכל, ונקרא בחור, השכלים האלו אשר בתוך הגבול שהוא הזמן המגביל כל דבר נקראים 'בחור', אבל הקדימיות הם בלי זמן, ונקרא כמו

הקדוש ברוך הוא הוא למעלה ומשאו למטה, דכל העולמות היו תחלה בא"ן ומשם יצאו ומשם שפיען חיותם והוא נושאן למטה ממנו וזהו שדרשו חז"ל על הפסוק (דברים לב יא) 'כנשר יעיר קינו', אבל בשר ודם שהם ספירות התחתונים, למטה ומשאן למעלה.

אנת לית בך ידיעה מלגו ומלבר (מאמר פתח אליהו), אין בך ידיעה אשר בפנים ובחוץ דהנה הספירות המקוריות מלשון מקורות השפע, ונקראים כך מכיון שהם מקור הפל והם הספירות כפי שהם בשרשם, ששם היו באין, יש השגה בהם, ומהות ההשגה זאת היא - שיש שם מקור לכל שמשם נשפע הכל מכיון שהם מקור השפע, אזי אף על פי שאין משיגים אותם בדרך הרגשה, יש השגה בדרך שהמשיג השפע היוצא ממנו יודע שיש עוד מקור להשפע הזה וזהו השגתו בו, אבל חיצוניות המקוריות אין סוף הנקראים חיצוניות אף על פי שהם דרגה גבוהה יותר, מכיון שאין הם מתלבשים בתוך העולמות לרוב מעלתם ורוממותם, כיון שהם עצמם יצאו מהבורא שהוא אין סוף, ונקרא 'כימי עולם וכשנים קדמניות' (מלאכי ג ד), לזה אין השגה, הגם שיש לנו ידיעה שמבורא יצאו למקורם, אף על פי שיש לנו בזה ידיעת המציאות, כלומר שיודעים אנו שיש מציאות כזאת שהרי מקורות אלו יצאו מהבורא יתברך המחיה לכל החיות, מפל מקום אין השגה איך יצאו משם, כי זהו בדרך בריאה יש מאין, שאינו בדרך השתלשלות שניתן להשיג מהדרגה התחתונה את הדרגה העליונה, וזה (ספר יצירה פ"א מ"ד) עשירה ולא אחד עשר היינו שאין לנו השגה בשורש עשרת הספירות, וזה נשלל במאמר ספר יצירה עשרה ולא אחד עשר, אבל בבורא עצמו לית לך ידיעה מכל מה דלגאו ולבר. ולכן אין למנות את שורשי הספירות אשר במחשבת הבורא, שהם למעלה מעשרת הספירות, כיון שבבורא עצמו אין לנו ידיעה כלל, ולכן שרשים אלו הם למעלה מהשגתנו. וזהו הנאמר (ויקרא יג מ) 'ואיש כי ימרט ראשו

זָקוּ, שהם בחינת 'עתיק' שנעתק וקדם לעולם שמתנהג על פי שנויי הזמן.

וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּיָּם שנשלמה יציאת מצרים מיד פרעה שהיא הקליפה הנזכרת לומר שהשכל אינו נמשך ממקור השכלים על ידי בחינת השערות הנזכרת, ואז נשברה הקליפה על ידי **שְׂנֵדְמָה כְּבַחוֹר** לשון בחירה (פסיקתא רבה כאו), **שֵׁיכוֹל לְשָׁנוֹת כָּל הַטְּבַעִים וְלַעֲשׂוֹת בָּהֶם כְּרָצוֹנוֹ** וזהו התגלות השכל שלמעלה מהזמן בתוך הזמן, היינו שמתגלה שהקדוש ברוך הוא שהוא שורש כל הטבעים הוא נמצא בתוך הזמן ומנהיג את כל הטבעים, **וְהֵם אֵלוֹ שֵׁיכוֹל לְבֹא לְיַדֵּי הַשָּׁגָה** הנהגתו נתגלתה על ידי הנהגה הטבעית, בכך שראו הכל שהיא משתנית לפי רצון הבורא.

וּבְמַתָּן תּוֹרָה שאז נתעלו ישראל לדרגה גבוהה יותר, **נִדְמָה לָהֶם כְּזָקוֹ, וְהֵם הַקְדִּימִיּוֹת שֵׁאִין לָנוּ בָּהֶם הַשָּׁגָה** שבמתן תורה התגלה השכל הקדום לכל השכלים שאין בהם כל השגה, **וְהֵגֶם דְּהִפְתָּר אִיהִי אֹנֶכָם לְגַבֵּי עֵלֵת הָעֲלוֹת** אורו של הכתר חשוב כחושך לגבי השורש, כיון שאין כל חשיבות לאור הכתר שהוא בחינת המקבל לאור המאציל של הקדוש ברוך הוא עצמו, **מִכָּל מְקוֹם לְדִידָן הוּא כְּמוֹ קֶרֶת, שֵׁאִין אָנוּ מְשִׁיגִים הַהִפְרָשׁ שֵׁאִין אָנוּ מְשִׁיגִים** את אורו כיון שהוא מופרש מרחוק מהשגתינו, **וְזֶה 'טְהוֹר הוּא', טְהִירָא עֲלָהָ.**

וְהֵנָּה הַמְדוּת שֵׁאִין בָּהֶם הַשָּׁגָה, מְאִירִין מְכַל מְקוֹם בדרך אור פשוט, שאין משיגים מהותו אבל מקבלים מציאות האור באמצעות המידות שיש בהם השגה, **כְּמוֹ הָאֵב שֵׁמְאִיר לְבַנּוֹ, כְּמוֹ שְׂאֹמְרִים** (ברכת יוצר לשבת קודש) **אֵין עֵרֶף לָךְ וְאֵין זֹלְתָךְ** ומשמעותו הוא שה'אין' שהוא 'לך' משפיע גם אל 'זולתך' אל הבן, **כִּי הֵגֶם שֵׁאִין מְשִׁיגִין אוֹתוֹ, מְאִיר בו.**

וְהֵנָּה זֶה הַשָּׁגָה מֵה שֶׁהוּא בְּאֶדָם שֵׁיכוֹל לְהַשִּׁיג נִקְרָא דָם בְּפִתְחָה, שֶׁהוּא פִתּוּחַ בוֹ שאינו קמוץ וסתום אלא פתוח להשגת השכל, **וְהַשְׂכָּלִיּוֹת שֵׁאִין בָּהֶם הַשָּׁגָה הוּא אֶלֶף בְּקֶמֶץ, שֵׁנִקְמָץ מֵהַשָּׁגָה, וְנִקְרָא לְבַנּוֹנִית** כיון שאין בהם גוון כָּלֵל וזה מורה על התגלות השורש שעדין אין בו שום שכל המגביל את השכל כמשל הגוון המגביל את הלובן, **וְעַם כָּל זֶה כְּשֵׁמְאִיר דְרָף הַנִּקְבִּים כִּנֵּל וְעוֹשָׂה לוֹ דְּבִקוֹת לְהֵאִיר דְרָף שֵׁם, נִקְרָא אֶדָם בְּצִרוּף הָאֶלֶף לְדָם** שאלופו של עולם מאיר בו ומתאחדים כביכול המשפיע והמקבל ונעשים צורה אחת, **וְזֶה (יבמות סא.) אֵתֶם קְרוּיִם אֶדָם** רק בני ישראל מכונים בתואר אדם על שם שמקבלים את הארת האל"ף שהוא למעלה מהשגה דרך השכלים, אבל אומות העולם גם כשמתבוננים בגדלות השם משיגים רק מה שיכולים להשיג על ידי הטבע והבריאה בשכל האנושי, **וְאָמַר ווִי לְקֶרְתָּא דְשִׁפְכִי** (דהיינו התפלות) **דְּמָא בְּגוֹנָה הוּא** מוסר להוכיח אותם שמתפללים ואינם מדבקים עצמם למקור חיותם לקבל מאלו השכלים, ואז הם בבחינת ד"ם ולא אד"ם, ונמצא שהרי הם

נמשלים כשופכים דם, כמו שאמרו רז"ל (ברכות ג.) לא יאכל אדם עד שיתפלל שנאמר (ויקרא יט כו) 'לא תאכלו על הדם'.

וְהֵנָּה אֹמְרִים (בתפילת שמונה עשרה) **אֶלְקֵי אַבְרָהָם אֶלְקֵי יִצְחָק וְכוּ', הַעֲנִין כִּי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שֶׁעֲבָדוּ לְהַבּוֹרָא בְרוּךְ הוּא בִּירְאָה וְהָאֱהָבָה וְהַתְּפָאֲרוֹת, הֵנָּה הָאֱהָבָה הִיא כְּמוֹ כָּלִי לְהַשְׂכָּלִים שֶׁעֲבָדוּ בָּהֶם** ששכל האהבה היא מקבלת את השכלים העליונים שלמעלה מהשגה ועל ידי האהבה הם יורדים לידי השגה בהרחבה ובהתגלות, **שֶׁהֵינּוּ מְשַׁלְחִים לְאֱלֹהוֹתָם לְהַשִּׁיגוֹ** שאהבתם ויראתם והתפארותם היו כלים לקבל את אור השכלים העליונים הנקראים 'א-להי', כגון אברהם שלח את המידה שלו שהיא אהבה אל שורשו הנקרא 'אלקי אברהם', ועל ידי האהבה השיג בבהירות מציאות ה' יתברך המתפשט בכל הנבראים במידת החסד שמשפיע להם, **וּבִשְׂכָלִים שֶׁעֲבָדוּ** על ידי השכלים שעבדו בהם את הקדוש ברוך הוא, נדבקו בהקדוש ברוך הוא לקבל ממנו אור מה"שנים קדמוניות" שלמעלה מהשגה.

וְאַחַר כֵּן אָנוּ אֹמְרִים 'הָאֵל', שֵׁיטְשׁ פַּעַם שֶׁהַשְׂכָּלִיּוֹת הוֹלְכִים מֵהָאֶדָם כמבואר לעיל שרק לפעמים מתחבר השכל ששורה באדם עם ה"שנים קדמוניות" שלמעלה מהשכל, ולפעמים חוזרים ומסתלקים ואז מאיר רק בבחינת שערות

המחוברים בצניורות דקים לשרשם בבחינת "נדמה להם כבחור", **וְעַם כָּל זֶה נִשְׁאָר בוֹ רְשִׁימוֹ** מאותם שכלים שהאירו בו באופן של מוחין דגדלות שעליהם נאמר "נדמה להם כזקן" **וְזֶה נִקְרָא 'לָאָה'** וטעם הדבר הוא מלשון עיפות, רשמימו זאת היא **בְּשַׁעָה שֶׁאֶדָם וְלָאָה מֵהַשָּׁגָה וּמְאִיר בוֹ בְּחִינַת רְשִׁימוֹ, וְזֶה הִפְךָ אוֹתִיּוֹת הָאֵל שְׁמוּרָה עַל הַמִּשְׁכַּת אֶלְקוֹת, וְאוֹתִיּוֹת הַ"הִיפְךָ" מורה על ההמשכת אלקות בדרך אחר, **שֶׁמֶכַל מְקוֹם הָאָרֶה מְאֵלְהוֹת נִשְׁאָר דְּבוּק בוֹ** כי הרשימו היא ה'מלכות', שבה כלול בהעלם כל ההשגה עצמה, **וְזֶה פְּעֻלָּה** פעולת הרשימו ותועלתה היא **שֶׁאֶחָר כֵּן יִתְחַבֵּר לְדָרְכֵים****

אֵלוֹ שֶׁכֶּבֶר הִיָּה בוֹ וְהַשִּׁיג בָּהֶם הַשְׂכָּלִיּוֹת. וְזֶה הַרְשִׁימָה הַנִּשְׁאָר בוֹ בּוֹדְאֵי הוּא הַתְּחַתִּיּוֹת מֵהַשָּׁגָה רַאשׁוֹנָה הדרגה התחתונה (המכונה בחינת המלכות) מאותה השגה הראשונה של השכל (בינה), וזהו לאה שהיא בחינת 'רגלים' אל ההשגה, ובלשון הקבלה "מלכות דבינה". **וְזֶה הַרְשִׁימוֹ הֵם הַחֲמִשׁ אוֹתִיּוֹת דְּמִנְצַפֵּךְ** שהם הדרגה התחתונה של הבינה בבחינת ה'פה' של הבינה שהיא הדיבור שלה, ולכן חמשה אותיות אלו הם חמשה מוצאות הפה שהם שורשי כל האותיות, **וְזֶה הַגְּדוֹל הַגְּבוּרָה וְהַנּוֹרָא** ושלוש האותיות ה"א הם בפת"ח, להורות על **הַחֲמִשָּׁה אוֹתִיּוֹת** מנצפ"ך **הַנִּפְתָּחִים בוֹ** וזהו 'פתח' מלשון 'פתיחה'.

וְזֶה הַדָּם שֵׁיטְשׁ בְּאֶדָם הזורם ונמשך לכל איברי הגוף להחיותם והוא גם כן בפת"ח כמבואר לעיל, **הוּא שֶׁכָּל מֵה שֶׁנִּשְׁנָאָר בוֹ יֵשׁ בוֹ בְּחִינַת הַתְּפִשְׁטוּת** שהיא אברהם - מידת החסד וההשפעה, **וּבְחִינַת הַצְּמִצּוּם** שהיא יצחק - מידת הצמצום והגבורה, **וְעַד הֵיכָן הַתְּפִשְׁט מִידַת יַעֲקֹב** - התפארת שמשולבים בה חסד וגבורה, **לְכָל אֶחָד כְּפִי הַכְּנֻתוֹ שֵׁיכוֹל לְקַבֵּל** וכל זה מורה על בחינת הרשימו שאינה מסתלקת מהאדם לעולם, כמו הדם שתמיד הוא ממשיך חיות לכל איברי הגוף בשלושת המידות הנזכרות.

אומנות הענווה

עמיתים של ילדתי לכאן

בת עין המבואר - אור אין סוף של הכנעה וענווה

ענווה היא תכלית כל המדרגות וצריך לכאורה שיר הענווה הוריק ובי אברהם דוב זכ"א מאוורטשט פולל באומנות אומנות דרכים של הכנעה אמיתית כאן. כאשר לא די שוריא עוקבת את השלימות והחיות הפסולה. אלא אדרבה, הענווה תועלת לחיותה פורח ראשון במעלה לחתונות. שכימה האור בודר בעבודת הבורא "יוסיפו ענינים בור פמחה" מדרגות פאר | אגרות וליקטים בנורים | ביאור תפילות | יציר תפילות | פרוץ תפילות מיוחדים במצרים | עשר תפילות

בת עין המבואר
מדרורה חדשה ללא ביאור
פורמט גדול | פורמט קטן

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 ☎ להשיג בחנויות הספרים

